

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է . . . 130 դր.
Վեցամսեայ . . . 70 ,,
Եռամսեայ . . . 40 ,,
Մէկ ծանուցումը տողին 60 փարս է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 րն
եւ 16 րն կը սկսին :

Դուրս երթալիս լրագիրներուն ծածուկն
ծախար ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ ինչէ զբաւթին, խախտողին պիտի
ուղղուի . եւ ասոնց ծածուկն ծախ-
քը իրկողին վայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 21 ՄԱՐՏ

Սիւննայէն մայրաքաղաքին Մատ-
րիական գետափին լուր եկաւ հեռագ-
րով, թէ Մատրիոյ կառավարութիւնը
Սարանիայի տէրութեան թաւրիս մայ-
րաքաղաքին մէջ ունեցած գետափը ետ
կանչել է :

Արեւմտեան զորքերը Սար-
տիական գետափը զորովն մարտ
4/16 թուով ըրած մէկ որոշումը եղած
է, որով հինգ միլիոն ֆրանք արկեցաւ
կառավարութեան որ Մատրիոյ սահմա-
նակից Մէքսանիայի բերքը ամրացը-
նէ :

Մայրաքաղաքին Մատրիա իրեն դէմ
սպառնալիք մը համարելով՝ դեսպանա-
կան յարաբերութիւնները կտրելով իր գետ-
ափը ետ կանչելով :

Սարտիական կառավարութիւնն ալ
իր գետափը ետ կանչեց Սիւննայէն :

Եւրոպայէն եկած վերջին լրագիր-
ները Միջին ծովի Պարսից տէրութիւն
ներուն մէջ հաստատուած խաղաղական
դաշնագրութեան օրինակը հրատարակած
ըլլալով, արժանի կը համարվիք անոր պայ-
մանները թարգմանել :

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԵՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐԻՒՄ ԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԵՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Յանուն Ամենակարողին եւ Ամենողորմին
Ամենայն հալոյն եւայն եւայն :

80Գ. Ա

Սերկայ դաշնագրութեան վաւերաց-
եալ օրինակներուն փոխանակուած օրէն,
խաղաղութիւն ու մշտատեւ բարեկամու-
թիւն պիտի ըլլայ Սիւննայի Բարեկամի
եւ Խաղաղութեան վեհապետ թագուհւոյն
եւ Պարսկաստանի վեհապետ Շահին
մէջ, ինչպէս նաեւ իրենց յաջորդներուն
եւ հպատակացի մէջ :

80Գ. Բ

Սերկայի վեհապետ թագու-
հւոյն եւ թագաւորին մէջ խաղաղութիւն
նը բարեկամութեամբ հաստատուելով, ու
ընդլայնելով որ վեհապետ թագուհւոյն
զօրքերը Պարսից երկիրներէն ետ պիտի
քաշուին դաշնագրութեան մէջ նշանակ-
ված յետագայ պայմաններուն համեմատ :

80Գ. Գ

Դաշնագիր տէրութիւնները պայման
կը դնեն որ պատերազմի ժամանակ եր-
կու կողմէն բռնուած զերիները, անմիջա-
պէս պիտի արձակուին :

80Գ. Դ

Պարսից վեհապետ Շահը կը խոս-

տանայ, ներկայ դաշնագրութեան վաւե-
րացեալ օրինակներուն փոխանակուելէն
անմիջապէս ետքը կատարեալ անյիշատա-
րութիւն հրատարակել իր այն ամեն հը-
պատակներուն համար, որոնք ինչ եւ ինչ
կերպիւ պատերազմին ժամանակը Միջին
զօրութեանցը հետ յարաբերութիւնն
ունեցած են, ազատելով զանոնք աս մասին
ամեն կերպ պատասխանատուութենէն, այն
կերպով, որ ամենեւին մէկը՝ ինչ աստի-
ճանի տէր որ ըլլայ՝ այն իշխանին կողմէն
որ եւ ինչ հարստահարութեանց, հարա-
ժանաց կամ պատժոյ ենթակայ չըլլայ :

80Գ. Ե

Պարսից վեհապետ Շահը կը խոս-
տանայ նաեւ Հերաթի եւ բոլոր Աֆ-
ղանիստանի երկիրներուն մէջ զբոսը-
վող պարսկական զօրքերն եւ այս մի-
ջոյն հոն հաստատուած իշխանութիւն-
ութիւնները անմիջապէս ետ կանչելու ար-
նօրէնութիւններ ընել : Սերկայ դաշ-
նագրութեան օրինակներուն փոխանակ-
վելէն մինչեւ երեք ամիս՝ Շահին զօր-
քերուն ետ քաշուիլը կատարուած պիտի
ըլլայ :

80Գ. Զ

Պարսից վեհապետ Շահը կը հա-
ճի ետ կենալու Հերաթի քաղաքին ու
երկրին եւ Աֆղանիստանի միւս բոլոր
գաւառներուն վրայ պահանջած զերա-
զոյն իշխանութիւնէն . կը խոստանայ նա-
եւ Հերաթի ու Աֆղանիստանի գաւառ-
ներուն իշխաններէն երեք չի պահանջ-
վիլ հնազանդութեան ամենափոքր նշան
մը, զոր օրինակ դրամ կարել, տուրք առ-
նել, մզկիթներուն մէջ իրեն համար ա-
զօրքերն եւայն :

Սորին վեհապետութիւնը կը խոս-
տանայ նաեւ ասիէ ետքը ամենեւին չի
խառնուիլ Աֆղանիստանի ներքին գոր-
ծերուն : Սորին վեհապետութիւնը կը
խոստանայ ծանօտ Հերաթի եւ բոլոր
Աֆղանիստանի անկախութիւնը, եւ եր-
բէք անոնց անկախութեանը չի դաշնել :

Եթէ Պարսից կառավարութեան ու
Հերաթի ու Աֆղանիստանի նահանգ-
ներուն մէջ վեճ մը ծագելու ըլլայ, Պար-
սից կառավարութիւնը պարտաւոր է ա-
նոնց կարգադրութեանը համար Միջին
ոյ կառավարութեան բարեկամական միջ-
նորդութեանցը դիմել, եւ եթէ անոր միջ-
նորդութիւնները առանց արդիւնքի մնան,
անտան միայն պիտի կարենայ զէնք առ-
նուլ :

Միջին կառավարութիւնն ալ իւր
կողմէն կը խոստանայ Աֆղանիստանի
տէրութեանցը վրայ իւր ազդեցութիւն
ները բանեցնել, որպէս զի անոնցմէ մէկը
Պարսից կառավարութեանը կասկածա-
նաց առիթ մը չի տայ . եւ եթէ դժուա-
րութիւն մը ծագելով Պարսից կառա-
վարութիւնը իրեն դիմէ՝ ամեն ջանք ի

գործ պիտի դնէ, Պարսկաստանի իրա-
ւանցը համաձայն եւ պատուաւոր կերպիւ
մը այն վեճերը հաշտութեամբ լծնու-
նուլ :

80Գ. Զ

Եթէ վերջիշեալ տէրութիւններուն
մէկը Պարսկաստանի սահմանագլխին վե-
րայ յարձակում մը ընէ, Պարսից կա-
ռավարութիւնը իրաւունք պիտի ունե-
նայ, եթէ արդար հատուցում մը իրեն
չըլլայ, զինուորական զօրծոյցութեանց
ձեռք գործել, հարստահարելու պատ-
ժելու եւ զսպելու համար : Բայց յայտ-
նապէս որոշված եւ ընդունված է, թէ
Շահին որ եւ ինչ զօրութիւնները որ
վերջիշեալ պատճառաւ սահմանագը-
րութիւն անցնելու ըլլան, իրենց գործը
կատարելուն ետեւ պարտաւոր են ան-
միջապէս վերադառնալ իրենց երկրին սահմա-
նները քաշուելու եւ վերը յիշատակուած
իրաւունքին դործածութիւնը պատճառ
չպիտի կրնայ ըլլայ Պարսից այն երկր-
ները մշտապէս կերպով զբաւելու, կամ
նոյն երկիրներուն մէկ մասը կամ մէկ քա-
ղաքը Պարսկաստանի հետ խառնելու :

ՍԵՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՍԵՐԿԱՅԻՆ

Փարիզի լրագիրները լուր կուտան,
թէ Պարսից Շահին արտաքին կարգի
ընթացքը դեսպան Ֆերուսին խանը ամսոյս
6/18 ին Սարտիոն կայսեր ներկայացել
է իր բոլոր պաշտօնատարներով : Հե-
տեւեալ օրը Փարիզէն Լոնտոն պիտի
երթայ եղբը :

Չինաստանի պատերազմին համար
պարտատուութիւնները կը շարունակեն
Միջին մէջ : Արեւիկ թէ Պարսից ու
Միջին տէրութիւնները միջնորդին պայ-
մանագրութիւն ըրել են Չինաստանի մէջ
պէտք եղած ժամանակը միաբանութեամբ
գործ տեսնելու, եւ ասոր ապացոյց կը
համարվի Հնդկաստանի ու Չինաստանի
ծովերուն մէջ սպասող զաղկապական նա-
ւարկութիւնն որ զօրութիւններ իրկու-
նուլ :

Լորտերուն խորհրդարանին մէջ լորտ
Էլէնպօրու առաջարկութիւն ընելով որ
Հնդկաստանի անգղիական զօրքերը Չի-
նաստան իրկուին, պատերազմի պաշտօն-
եայ լորտ Բանիլը պատասխան տուաւ
թէ կառավարութիւնը որոշած է Միջ-
ին տէրութիւնները իրկել Չինաստան, եւ ա-
նոնց հետ թնդանութեան շրջանակներու
գումարտակ մը :

Միջին տէրութիւն լրագիրը կը
ծանուցանէ, թէ խորհրդարանին լուծ-
վիլ մարտի 13/25 ին պիտի ըլլայ, եւ
քանի մը օր ետքն ալ պատգամաւորաց

ընտրութիւնը պիտի սկսի :

Մատրիոյ կայսեր ու կայսրուհին
լատ. մարտի 12 ին՝ Սիւննայ մասն ի-
տալիոյ ծանապարհութեան դառնալով :
Սորին վեհապետութեան Սիւննայ
մասնը մեծ հանգիստով եղաւ :

Պարսկական Բաբէ լրագիրն ինչ-
տեսեալ լուրը կուտայ :

Սարտի կերպի հիմա որ Ոստիոյ
կայսրը Խաղա ծանապարհութեան զի-
տաւորութիւնը պիտի կատարէ : Բեդ-
րապուրէն զրկած նամակի մը խօսքին
նայելով, Փարիզ ալ պիտի երթայ գաղ-
ղեացոյ կայսեր հետ տեսնելու : Սար-
տի բացակայութեան ժամանակը, զօրա-
պետներէ ու քաղաքական պաշտօնատար-
ներէ բաղկացեալ յանձնարարական ժո-
ղով մը անոր իշխանութիւնը պիտի վարէ
կայսեր երկու եղբայրներուն՝ Սիւրուս եւ
Սիւրուս մեծ դուքսերուն նախագա-
հութեամբ :

ՍԵՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՍԵՐԿԱՅԻՆ

Շարաթ օրը օգոստոսիան Ինքնա-
կալը Միջին տէրութիւն լուր կուտան,
թէ Պարսից Շահին արտաքին կարգի
ընթացքը դեսպան Ֆերուսին խանը ամսոյս
6/18 ին Սարտիոն կայսեր ներկայացել
է իր բոլոր պաշտօնատարներով : Հե-
տեւեալ օրը Փարիզէն Լոնտոն պիտի
երթայ եղբը :

Չինաստանի պատերազմին համար
պարտատուութիւնները կը շարունակեն
Միջին մէջ : Արեւիկ թէ Պարսից ու
Միջին տէրութիւնները միջնորդին պայ-
մանագրութիւն ըրել են Չինաստանի մէջ
պէտք եղած ժամանակը միաբանութեամբ
գործ տեսնելու, եւ ասոր ապացոյց կը
համարվի Հնդկաստանի ու Չինաստանի
ծովերուն մէջ սպասող զաղկապական նա-
ւարկութիւնն որ զօրութիւններ իրկու-
նուլ :

Լորտերուն խորհրդարանին մէջ լորտ
Էլէնպօրու առաջարկութիւն ընելով որ
Հնդկաստանի անգղիական զօրքերը Չի-
նաստան իրկուին, պատերազմի պաշտօն-
եայ լորտ Բանիլը պատասխան տուաւ
թէ կառավարութիւնը որոշած է Միջ-
ին տէրութիւնները իրկել Չինաստան, եւ ա-
նոնց հետ թնդանութեան շրջանակներու
գումարտակ մը :

Միջին տէրութիւն լրագիրը կը
ծանուցանէ, թէ խորհրդարանին լուծ-
վիլ մարտի 13/25 ին պիտի ըլլայ, եւ
քանի մը օր ետքն ալ պատգամաւորաց

Սարտի կերպի հիմա որ Ոստիոյ
կայսրը Խաղա ծանապարհութեան զի-
տաւորութիւնը պիտի կատարէ : Բեդ-
րապուրէն զրկած նամակի մը խօսքին
նայելով, Փարիզ ալ պիտի երթայ գաղ-
ղեացոյ կայսեր հետ տեսնելու : Սար-
տի բացակայութեան ժամանակը, զօրա-
պետներէ ու քաղաքական պաշտօնատար-
ներէ բաղկացեալ յանձնարարական ժո-
ղով մը անոր իշխանութիւնը պիտի վարէ
կայսեր երկու եղբայրներուն՝ Սիւրուս եւ
Սիւրուս մեծ դուքսերուն նախագա-
հութեամբ :

Օգոստոսիան Ինքնակալը քիչ մը
հանգիստէն ետեւ՝ նախ ամեն կողմը պը-

տրտեցաւ, եւ անոր ծայրագոյն մաքրու-
թեանն ու կարգաւորութեանը վրայ իր
բարձր գոհութիւնը յայտնեց լորտ Ա-
յրնա ծովապետին:

Նորին կայսերական վեհապետու-
թիւնը երեք քառորդի չափ նաւին մէջ
կենալէն ետեւ՝ Տրմա-Պահաճի պալա-
տը դարձաւ նոյն հանդէսներովը որ նաւը
գացած ժամանակը կատարվեցան:

Իրաւիկի օրը իրիկուան ժամը տասն-
եւմէկ ու կէսին միջոցները՝ լորտ Այրնա
ծովապետին հրամանին տակն եղող անդ-
ղեական նաւախուռը մայրաքաղաքին նե-
ղոյն էլաւ եւ հրաժարական ողջունի
թնդանօթներ արձակելով՝ Սարմարայի
ծովը մտաւ Սալթա երթալու համար:

Կայսերական հրամանաւ՝

Երբունի բժշկական դպրոցին նախ-
կին աշակերտ Սեփարդոյ Եսանեան
Տօթթօն Ստեփան պէյին զնդապետի
(միրալայ) աստիճան շնորհակցաւ կայսե-
րական Սէփարդի պատուանշանով, իր
ճարտարութեանը եւ արքունի բժշկական
դպրոցին մէջ երկար ժամանակէ ի վեր
գասաւորութեան պաշտօնը արժանապէս
կատարելուն համար:

Ենցեալ չորեքշաբթի իրիկուն լորտ
բայէն հեռադրով լորտ եկաւ մայրաքա-
ղաքս, թէ Տաճկաստանի Պանքային սահ-
մանադրութեան վաւերացեալ օրինակ-
ները եւ անոնց վերաբերեալ թուղթերը
լորտայի կայսերական դեսպան Սիւր-
իս պէյին ձեռքը հասեր են, եւ սահ-
մանադրութեան մէջ եղած փոփոխու-
թիւնները հիմնադիրներէն ընդունվել են:

Ենգրեական թուրք լրագրող իր մարտ
16 թուոյն մէջ, Տաճկաստանի Պան-
քային վրայ հետեւեալ տեղեկութիւն-
ները կուտայ:

«Կ. Պօլսէն այսօր աւերված լուրե-
րը՝ Տաճկաստանի Եղգային Պանքային
վրայ ընդարձակ տեղեկութիւններ կու-
տան, որոնք՝ կը փութամբ ըսելու, խիստ
լաւ ու հաճոյական են: Ղրամադրուելը
10,000,000 անդղեական լիւրայ պիտի
ըլլայ, պէտք եղած ժամանակը 12 մի-
լիոն լիւրայի հասնելու կարողութեամբ
ամեն մէկ բաժինը 20ական լիւրայի բաժ-
նուած է. ստորագրուողը 5 լիւրան կան-
խիկ պիտի վճարէ: Բաժանորդագրու-

րութեան արտօնութիւնը Տաճկաստա-
նի, Վերմանիայի, Վաղղիոյ ու Ենգ-
ղիոյ մէջ հաւասարապէս բաժնուած է:
Պանքան արտօնութիւն պիտի ունենայ
անուան վրայ վճարելի դրամաթուղթեր
հանելու, եւ փոխանակութեան եւ սե-
ղանաւորութեան վերաբերեալ ամեն տե-
սակ գործերը կատարելու:

Պանքային կառավարութեան ժողո-
վը պիտի բաղկանայ մէկ նախագահէ, մէկ
նախագահի փոխանորդէ եւ 24 տնօրէ-
նէ:

Նախագահը, իւր փոխանորդը եւ 6
տնօրէն կառավարութեան պիտի ընտ-
րուին, մնացած 18 տնօրէնները առա-
ջին անգամ հիմնադիրներէն պիտի որոշ-
ւին եւ երեք տարիէն ետեւ ալ բաժա-
նորդներէն:

Եւսն շաբթու տեղեկագիրները պիտի
հրատարակուին Պանքային վեճակին վը-
րայ, եւ վեց ամիսը անգամ մըն ալ Ենգ-
ղիոյ Պանքային սովորութեանը պէս, ընդ-
հանուր հաշուեցուցակ (պիւլան) մը պի-
տի հրատարակուի:

Կառավարութեան եւ Պանքային
մէջ որ եւ իցէ վեճ մը պատահած ժա-
մանակը, իրաւարարութեամբ կարգի պի-
տի դրուի, եւ յատուկ պայմաններ կան
ապահովցնելու, որ բոլոր Օսմանեան
կայսերութեան մէջ մինակ Տաճկաստա-
նի Պանքան իրաւունք պիտի ունենայ
Պանքայի թուղթ հանելու:

Նմանապէս յատուկ պայմաններ կան
հոգ տանելու խարդախութեանց պատ-
ժուելուն, պարտքերուն ձգիւ հատուց-
մանը, զինուորական պաշտպանութեան
եւ ծանրաբեռնութիւններէ ազատու-
թեան համար:

Ղրամատուրը շինելու համար պէտք
եղած գետինը կառավարութիւնը պիտի
տայ, եւ շնորհման 30 տարի պայմանա-
ժամը լրանալուն, շէնքին գացած ծախ-
քը եւ բոլոր կանխիկ վճարած ստակները
պիտի հատուցանէ՝ պայմանաժամ լրանա-
լէն տարի մը առաջ տրուած տեղեկագ-
րին համեմատ:

Կառավարութեան խնդրանքը Պան-
քան անոր հաշիւներն ալ իր վրան պի-
տի առնէ, եւ սա մասին, գանձուն եկա-
մովը վրայ կառավարութիւնը վճարա-
ղիւններ տալով՝ որքան առ ժամանակեայ
փոխառութիւններ օրընէ Պանքային, ա-
նոնց շահը հարիւրին 6 էն աւելի չպիտի

ըլլայ:
Հրովարտակին թուականէն մինչեւ
Տամիս՝ Պանքան գործողութեան պիտի
սկսի, եւ մինչեւ ան տաւերը 200,000 լի-
ւա երաշխաւորութեան գրաւ պիտի տայ
կառավարութեան:

Եւսն եւ ամենէն կարեւոր պար-
տաւորութիւնը որ պիտի կատարէ, դրա-
մոց նորոգութիւնը պիտի ըլլայ: Եղած
հաշիւներուն նայելով, այսօրուան օրս
շրջաբերութեան մէջ 2,500,000 սթէռ-
լինի տոկոսաւոր թղթադրամ կայ, այն-
չափ ժրն ալ առանց տոկոսի: Եւ 2 մի-
լիոն լիւրայէն աւելի ալ նորոգելի ստակ-
ներ, որոնց ամենուն մէկէն գումարն է
7,000,000 լիւրա:

Տոկոսաւոր թղթադրամները 6 ամ-
սուան մէջ պիտի վերան, իսկ միւսները
15 ամսուան մէջ, եւ ստակներն ալ հետ
գհետէ:

Կառավարութիւնը այս նպատակաւ
Պանքային առած ստակներուն համար
հարիւրին 6 շահով փոխանցական պար-
տաւորահանքեր պիտի տայ, եւ անոնց
գումարը մասնաւոր եկամուտներով պի-
տի ապահովցնէ:

Եւս ամեն պարագաներէն կիմացուի
որ կառավարութիւնը խորին ուշադրու-
թեամբ կը դիմէ եւ ապա ընդունելէ այս
պայմանները, եւ անխոհմտաբար վը-
տանդի մէջ ինչպէս զգուշանալով՝ ջա-
նացելէ այնպիսի հիմք հաստատելու,
որով Պանքան կարող ըլլայ Եւրոպայի
դրամական հաստատութեանց մէջ պատ-
շաճ եւ հաստատուն կնիք մը ունենա-
լու:

Շահագէտ անձանց մէջ հաւանա-
նականաբար գանգատի տեղի պիտի տայ
այն պայմանը, թէ Պանքային շրջաբե-
րութեան հանած թուղթերուն կէսին
փոխադէն ոսկի պիտի գտնուի Պանքային
անուոյնը, թէպէտ սովորական պարագա-
ներու մէջ երբոր մասին չափ միայն զրո-
ւիլը բաւական է, նախկին այսպիսի ծայ-
րագոյն նախազգուշութիւն մը աւելի հա-
ճոյ կրնայ ըլլալ խոհական անձանց:

Պանքային կառավարութեանը մա-
սին հաւանական է որ վերատեսչութեան
ժողովը զանազան երկիրներէ արտագրող
բաժանորդներուն երեսփոխանացը թը-
ւոյն համեմատութեամբ պիտի բաղկա-
նայ, որոնք շահերու բաւական տարե-
րութեան վառեալ պիտի ջանան որ եւ-

իցէ մասնաւոր ազդեցութենէ մը հաս-
նելը չարիքներն արգիլելու:

Միանգամայն կառավարութեանէն
ընտրուած պատասխանատու պաշտօնա-
տարներու հսկողութեանը տակ պիտի ըլ-
լայ: Եւս զանազան խումբերը՝ իրենց ի-
րաւանց պահպանութեանը համար կըր-
նան իրենց կառավարութիւններուն հա-
մաձայն գործողութեանը վրայ վստահիլ:
Հետեւաբար հաշիւներուն հրատարակ-
մանը վրայ ելած կարգադրութիւննե-
րուն եւ Պանքային գործողութեանցը
վրայ ըլլալը քաղաքական ու առեւտրա-
կան աշարժը հսկողութիւններուն նա-
խելով, կերելի, որ իր սահմանադրու-
թեանը նկատմամբ իր վրայ վստահ ըլ-
լալու կատարեալ իրաւունք կայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իրաւիկի օրը մայրաքաղաքիս բո-
լոր կեդեցեաներուն մէջ հանդիսաւոր պա-
տարագ եւ պաշտօն կատարուեցաւ Հան-
գուցեալ Սրբազան Վաթուղեկոսին հոգ-
ւոյն համար:

Երեսփայտէն փետր. 21 թուով հե-
տեւեալ բերկրաւոր լուրերը կը գրեն
մեզն անդուին հայ ժողովրդեան ուսում-
նասիրական եւ անդին վրայ, որ ուրիշ շատ
հայաբնակ քաղաքներու օրինակ ըլլալու
արժանի է:

«Երթանապատիւ եւ աղքատք խըմ-
բադրապիտ:

«Եղգային կարեւոր լուրեր եւ ուս-
ման ծաղիկուն վերաբերեալ տեղեկու-
թիւններ ձեր պատուական լրագրոյն է-
ջերուն մէջ հրատարակուիլը ամեն ազ-
գասիրի ուրախութեան առիթ ըլլալը գիտ-
նալով, տեղւոյս համագրի չափահաս եղ-
բարց ընթերցմանը համար ներկայ տար-
ւոյս յունուարի սկիզբէն ի գործ դրուած
տնօրէնութիւնը ձեր արժանապատուու-
թեան հաղորդելով՝ մեծայայտ եմք որ ի-
ցնծութիւն համագրեաց յօժարամիտ հը-
րատարակելու կը բարկահաճիք:

«Թեպէտ եւ քաղաքիս մէջ արու տը-
ղայոց համար երեք դպրատուն կայ, ու-
րոց աշակերտաց թիւը 300 ի կը հասնի-
սակայն ժողովրդեան մէջ շատերը ժա-
մանակին ստեղ զպրոց չըլլալով՝ հասա-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՆԻՆԻՍ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԵՄԱՐԱՆ

ՅՈՐԴԱՆԻՆԻ

(Հարգանքներով)

Օւաւէն Կոռնակին խօսքերէն այլապէս, կը
խնդրէ անիւն որ յայտնէ իւր թշուառութեան
պատճառը. բայց Կոռնակ կը պատասխանէ:

«Ի՞նչ մի ասիպէր զիս սոսկալի գաղտնիք
« ու ճշմարտութիւն մը դուրս հանելու. անանկ
« մէկ գաղտնիք մը որ զիշատիչ գաղտնի մը պէս
« ներսիդիս կուտէ ու կը փճացնէ, ու սա ատելի
« փեռնըս հատցնելով կը սնանի. անանկ մէկ գաղա-
« տնիք մը՝ որ եթէ դուրս հանեմ, զարհուրի պիտի
« բնութիւնը ու քու արիւնդ երակներուդ մէջ պի-
« տի զլաղի: Ի՞նչ բանագասեր, թող զիս Օւաւէն
« կաղաչեմ:»

Բայց Օւաւէն մօտիկ չընէր իւր Տիրոջ ա-
ղաչանքին, եւ կ'ստիպէ զինքը որ կամ յայտնի ի-

րեն ան գաղտնիքը, ապա թէ ոչ. « հոս աս սուր
իմ կեանքս կը վերցնէ:» Եւ ատեն Կոռնակ ե-
ւր կըսէ իւր գորովարէն որ առջին ծուռի չըլլած
ինքզինքը սպաննել կ'սպառնար, եւ ինք իւր տու-
րը կը քաշէ:

Օւաւէն կը հարցնէ թէ « Ի՞նչ սուր է այն,
« ի՞նչ ու սոսկալի » կըսէ. եւ այն արեւելեակ
սուրբնըս թող թաշուրթիւնները այսինքն ոճի-
նքը կը պատմէ, ու կըսէ. « Եւ սուր է որ
« Հայաստանին վրայ գաղան թշնամիները, թը-
« ւառութիւնները, սոսկ ու գերութիւնը հրաւի-
« բելով աւերակներուն տակը թաղեց զանիկայ
« վերջապէս սա սուր է որ երկնից անկէք յա-
« փրշտակելով ձակաիս վրայ անշնչելի կերպիւ դը-
« բողբոս:»

Օւաւէն կուգէ ան մարդակեր երկաթը Տի-
րոյն ձեռքէն առնելով՝ անոր դառն յիշատակնե-
րը իւր մտքէն հեռացնելու. բայց Կոռնակ թող
սուր աս գաղանը իմ քովս. դեռ կ'ըստցած չէ. «
Եւ Ի՞նչ բանի կրնայ ծառայել ինքզինք Տիր, կը
հարցնէ Օւաւէն:

« Ի՞նչ բանի կրնայ ծառայել ինձի. . . .
« Երբոր յաւիտենականութեան մէջ, մահուան
« հրեշտակը դժուրքին կատարելներուն աւե-
« տիս տալով՝ կենացս վերջի ժամը դարձէ, սա
« սուրս դահլիճ պիտի խրկեմ աղքատներուն:

Եւ արքայը այնպիսի ներգաշխակութեամբ
եւ անշնչաբար կերպիւ շարուած են որ բոլորը

սողներուն սիրտը ահով ու սարսափով կը լեց-
ւի, եւ կոխին արգէն Կոռնակի գէմ առանց ի-
մանալու ատելութիւն մը զգաւ: Եւ երբ անորէն
բռնաւորը կըսէ թէ « Ի՞նչ բան մը չի լսեցիր
« Օւաւէն, ու կը սարսափի, վրան զի լսածներդ
« թէթեւ ու գրեթէ ոչինչ բաներ էին:» Եւ
ատեն բոլոր հանդիսականներուն զգացած ներքին
ատելութիւնը դեմքերուն վրայ ալ կրեւայ.
Վրան զի ամենքը կը սարսափին կամայ մը հ'զ պո-
ռալով: Աւ Կոռնակ կը պատմէ թէ որպիսի ա-
նօրէնութեամբ իւր հայրը նախարարութեան ա-
թոռէն վնասեց ու զայն յափշտակեց է, որն որ
սրտին ցաւէն աչքերը կուրցած կերթայ Մանա-
ւաղեան Ներսէս իշխանին քով կապաւինի:

Եւ օրէն զաւակը կը ինքզինք Ներսէսէն որ չըն-
դունի իւր հայրը. մօտիկ չընէր անիկայ այս հրե-
շին առաջարկութիւնը, ուրիշ յաւիտենական ա-
տելութիւն ու թշնամութիւն մը կը բռնիկ մե-
ջերնին: Եւ երբ կըսէ, « բոլոր Եւրոպային ու
« մարդկային իրաւունք ուրիշ տակ առնելով ամեն
« տեսակ շարքը ու անգլութիւն ինձի զբոսանք
« եւ հաճոյք բերէի. հօրմէս Տիրանէն թուղթ
« մը ընդունեցայ, որուն մէջ ծուռութեամբ գրե-
« լով գրուած է եղեր թէ, կը փախեամ ու կը
« գողամ որդեակ, ինչնմէ աւելի չար չըլլաս,
« ու աւելի չարեաց մէջ չի թաղիս Հայաստանը,
« եւ այլն:» Դանք կուգան Կոռնակայ հօրը իրա-
ւամբ զինքը կ'տալիք, ու հայրական սիրտը խը-

րատները փոխանակ զինքը զգաստացնելու, կը
խոստանան թէ « Ի՞նչ ու լեղի խնցուղին ինձի ան-
« լուր ու դժուրային կատարութեամբ ցնորած » հօրս
« պահպանին կապաւին կերպիւ, ու անոր ձեռ-
քով զինքը խղճել տուի:»

Կոռնակ սա վերջի խօսքերը արտասանած
ժամանակը իրացնէ Օւաւէն կը զարհուրի եւ
արեւը երակներուն մէջ կը պաղի, եւ կը զղջայ այս-
պիսի հայաբնակ եւ մարդկութեան նախադիմք
հրեշ մը համար այնչափ արիւն ու բողբոս թա-
փելուն վրայ:

Եւ երբ Կոռնակ կ'սկսի բեր թէ զգաւը
բաժնեւորուն վրայ, եւ աղետալի կերպիւ կըսէ. « Ի՞նչ
« անիկայ (հօրը ուրուականը) մահուան ցուրտ
դամբանին վրայ ալ նստելով, պիտի ըստա-
« սէ ինձի ինչուան վերջի հաւաք օրը. ու երբ
« ես յաւիտենից քունէն արթնանամ, մազերէս
« բռնած պիտի քաշուտիմ զիս արդարութեան
« գահին դիմացը ու վեճ վեճ պիտի պոռայ:»

բակ ընթերցմանը ալ զուրկ ցնացեր են. եւ իւրաքանչիւր որ արտաքին արհեստի զբաղմունքէն՝ զրկել կարգաւ սորվելու իղծը սրտին մէջ ունէր ալ նէ՛ պարսպ միջոց չունէր. սակայն ասոր ալ հնարը Եստուծով դառնուեցաւ: Քանի որ զիշերները երկար են, ցորեկուան աշտերտունքը երկնային ազատ ըլլալէն ետեւ՝ մինչեւ ժամը 4 Գարատունը բաց մնայ, եւ քսանէն վեր տարիքով ընթերցման փափաք ունեցողները ներս առնուին: Ես բարենրգաստակ դիտաւորութիւնը տեղոյս առաջնորդ արժանապատիւ Օգոստիան փարգապետին եւ մերգնայ ժողովոյն ծանուցուելով հաճութիւն տրուեցաւ, եւ անմիջապէս Քրիստոսեան Բնիկութեան փարժարանը զիշերներն ալ բացուելով՝ քանի մը օրուան մէջ դասառու եղբայր թիւը 35ի հասաւ. որոց մէջէն հասարակ ընթերցման մէջ փարժ եղող 15 անձինք՝ քերականութիւն սկսան. միւսներն ալ ոմանք զիր սորվելով՝ ոմանք ալ այրուբներ սորվելու ետեւէ են: Ես ուսումնասիր եղբարքնիս իրենց ցերեկուան աշխատութիւնէն ելածուն պէս՝ երեկոյեան կերակուրէն ետեւ լապտերը ձեռքերնին դպրոց կը հաւաքուին եւ դաս կառնուն: Եսնց ջանքը եւ եռանդը տեսնող ազգասիրաց սիրտը ցնծութեամբ կը լեցուի. բառորում դասառուաց մէջ մարդու մարդիկ անդամ կը գտնուին: Դասառութիւնն ու սերտորութիւնը լրանալուն պէս, ամեն մէկը մեծ շահ ձեռք բերող վաճառականներու նման՝ քնհատութիւնը եւս չիշելով՝ ուրախագէտ իրենց տունը կը դառնան: Ես գործը սկսելէն 10 օր ետքը Եղեգեան դպրոցն ալ նոյն օրինակին հետեւեցաւ, եւ երրորդին ալ բացուելուն յոյս կայ:

«Աղայելով զԵստուծո, որ այս բարի եւ օգտակար եռանդին յարատեւութիւն շնորհէ, մնամ եւսայն:

Գրեթէ Գաղղաթեան

դասառու Քրիստոսեան դպրոցին Իգեմոսը:»

ԽԱՆԸ ԼՈՒՆԵՐ

Հինգշաբթի օրը ծովային գործոց պաշտօնայ բարձրապատիւ Սէհմէտ Ելի փաշան անգղիացւոց Լորա Լայրնս ծո-

վապետին այցելութեան դնաց Բոլ Ելի լալամ զտուտակաւոր եւսայրիկաւ:

Միկնելու ատենը տոնակներ թընդանօթ արձակիկեցաւ յիշեալ նաւէն:

Հարաւթ օրն ալ Լորա Լայրնս ծովապետը բարձրապատիւ Սէհմէտ Ելի փաշային հրաժարականի այցելութեան դնաց:

Դեսպանաց ներկայացուցիչ Քեաւիլ պէյը՝ որ Վալաքիայի մէջ դուսարվելիք ընդհանուր ժողովին հրովարտակը տարած էր Վալաքիայի տեղակալ իշխանին, կիրակի առաւ մայրաքաղաքս հասաւ:

Տրապիզոնէն կը գրեն, թէ Ելիլիւնի բնակիչները իրենց Ելի պէյ անուն միւտիւրէն բռնութեան ու անիրաւութեան զանգատ ըրած ըլլալով, կայսերական հրամանաւ Ելի պէյը Կ. Պօլս կանչուեցաւ այս ծանր ամբաստանութեանց պատասխան տալու համար:

Վառնայէն հետեւեալ լուրերը կը գրեն մեզի:

«Երբունի փառօրացաւ վսեմաշուք Տատեան Յօհաննէս պէյին որդի մեծապատիւ Յարութիւն Եփէնիսին Դանուբեան դաւառները երթալու պաշտօնիւ քաղաքս հասնելով, այցելութիւն ըրաւ մեր Սուրբ Ստեփաննոսեան դպրոցին, եւ տեսնելով աղքատիկ մանկանց եռանդով ուսման պարսպիլը, իր ազգասիր սիրտը խանդաղատեցաւ, եւ անոնց լաւագոյն զարգացման ու կատարել կըրթութեանը համար խոստացաւ, որ Պօլս դառնայէն ետքը ընկերութիւն մը հաստատելու աշխատի իր գործադուրծ ծնողաց սրաշուքանութեամբ: Ելիլուաշուք Եփէնիսին այս գովելի դիտաւորութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառեց քաղաքիս ժողովուրդեանը:

«Եստու 2/14ին Սարտենիայի Թաւառքին տոնախմբութեան օրն ըլլալով, քաղաքիս Սարտենիայի հիւպատոս Գալեան մեծապատիւ Ստեփան պէյը հանդիսաւոր պատարագ մատուցանել տուաւ, որուն ներկայ էին բոլոր տէրութեանց հիւպատոսները, քաղաքիս կառավարութեան պրեկտները, երեւելի վաճառականները եւ բոլոր Սարտենիայի հպատակները:

«Եկեղեցիին աւարտմանը վերոյիշեալ հիւպատոսներն ու երեւելի անձինքը, նա-

եւ Հայոց եւ յունաց առաջնորդները հիւպատոսարանը հրաւիրուեցան:

«Կէս օրին, քաղաքիս կառավարութիւնը 21 թիւանօթ արձակել տուաւ ի պատիւ Սարտենիայի թաւառքին: Եսնց զիշերն ալ մեծապատիւ Ստեփան պէյը շքեղ պարահանգիստ մը ըրաւ, որ առաջինէ մինչեւ հիմա Վառնայի մէջ:»

«Եղիպոսեան լուր կուտան, թէ բարձրապատիւ Սայիտ փաշան Սայիտի գաւառը ըրած ծանապարհօրդութեան զառնալէն ետեւ, Կուպարեան վսեմաշուք Եւաքել պէյը Սայիտի գաւառին մէկ բաժնին կառավարիչ անուանուի է:

«Եստուի բարձր պաշտօն մը որ այս առաջին անգամն է որ քրիստոնեայ հայազգիին մը կը տրուի, մեծ պատիւ կընէ թէ բարձրապատիւ Սայիտ փաշային եւ թէ վսեմաշուք Եւաքել պէյին:

«Սայրաքաղաքիս Սէհմէտ Ելիլուաշուքին մէջ կը կարգանք թէ Պրուսայի հռոմէականաց առաջնորդ Պաշտրեան Գեր. Սարապետ եպիսկոպոս օգափոխութեան համար Ելիլուաշուքի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

«Ելիլուաշուք Եւաքել պէյը Սայիտի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

«Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ զորոք իր փառքիս համար Սայիտ փաշան Սայիտի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

«Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ զորոք իր փառքիս համար Սայիտ փաշան Սայիտի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

«Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ զորոք իր փառքիս համար Սայիտ փաշան Սայիտի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

մատմանքները մարէն չի կրնար փարատել: Եւ յունաց հասարակական կեանքին որ բերդին շուր կողմը փայտակոյտներ են դիզուած, որոնց բողոքը զայն միտիւր դարձնէ: «Թող առեք որ ես ալ մէջը մտնիմ դառնամ կրտս», ու իրր թէ կը նետուի: Բայց ինքզինքն գտնով Օւաւէնի գերիլը կը գտնայ իւր անձը, ու կրտս: «Ո՛հ, երբ որ երկինքը ու երկիրը զիս անհիմար ու երեսէ թուս», զուցէր են, զու միտակ ինձմէ չես գարշիր, դու: «Երբ ինձի ձեռնառու ու պաշտպան կը կենաս, «բայց ըսէ ինձի Օւաւէն շատ թշուառ չեմ մի ես:»

«Երբայտ Օւաւէն միտակարար կ'օգտուի թիւ քիչ մը կը համոզէ զինքը, որպէս զի երթայ մէյ մը օրականները աչքէ անցընէ, եւ իրեն համար աշխատի փառքներէ անցնելուն համար, քաջալիքական խօսքով մը իրենց քաջութիւնը փարձարէ:

«Ստեփան յունաց հասարակական կեանքը կը լրաց, եւ կուգէ հետեւիլ իւր հաւատարմի զօրակարին բոլոր տնօրէնութեանը: «Թշուառն բանակը «մարդ խրկիցի, հաշտութեան ծար մը գտնէ: «Եւ յունաց, պատասխան մը չեկաւ. բայց հոգ «չէ, երթանք պարսպին վրայ, այսօր կը յունամ «որ իշխանի արժանի մահ մը ունենամ:»

«Ես միջոցին Ստեփանի հետ Վերսէյ իշխանին կողմէն եկած պատգամաւոր մը Ստեփանի առջեւ կը ներկայանայ, եւ կ'ընտանէ իրեն թէ:

«Երբունի կը փափաքի որ արեւմտահայ թշուառութեան թիւնները դադրին. որոնց դառն պոռուղ կուտ: «Երբունի կ'ըսէ՝ ապականութիւն է հայրենեաց, «եւ ծանր կուգան իր ծակտին համագործ եղբայր «արեւմտիկ զեռուած դարձնելը: . . . »

«Եստու մը այսպէս չէր մտածեր, կըրտ: «Ստեփան. կերեւայ որ այս զիշերուան դէպքը զին: «քը կըրտականութիւն ըրաւ եւ փորձէ իրաւուն: «Երբ է աւելի հեղ եւ մարդասէր ըլլալով: «Ո՛հ, «երբեք» կը պատասխանէ պատգամաւորը, աւաղա: «Երբ զիշերական յարձակում մըն էր այն, եւ պէ թէ քաջութիւն օրինաւոր պատերազմ. երբոր «արեւմտեան լայրը ծագեցաւ, հարձակեցան «դարձեալ իրենց օրը, ուր պիտի չիշերան եր: «Երբ է աւելի զիմանալ: Բայց մէկի թողումը «անօգուտ խօսքերը ու փութամ իմ պաշտօն «կատարել. որովհետեւ այսչափ նեղը ինկած «էք, ու շուր կողմէն սաստիկ պաշտպանութիւն: «Երբ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

կանչելով չարագործներուն դէմը կըլէ: Սաստիկ կուր մը կը բացվի, որուն մէջ նաւապետը աւազակներուն մէկը գետինը կը փռէ: Սիւնները կը ձգեն կը փախչեն: Եստուան տախտակամածին վրայ փաղած արիւններէն կը հասկցվի, որ չարագործներուն մէջ վերաւորեալներ ալ եղեր են: Եստուաններէն ալ չորսը քիչ ու շատ ծանր վերքեր առին: Սպանեալ աւաղաքին մարմինը Վալաքիայի Վոլոտան դըրվեցաւ:

«Սայրաքաղաքիս Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ զորոք իր փառքիս համար Սայիտ փաշան Սայիտի գաւառը ըլլալով, ամսոյս 1ին հոն վախճաներ եւ արժանաւոր հանդիսիւ հռոմէականաց Ս. Եստուածածին եկեղեցւոյն մէջ թաղվի է:

«Եստու 18ին երկուշաբթի օրը փոխանակութեանց զինը բարձրացաւ՝ Կիւրակի օրը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն ոմանց Լոտարայէն ստացած հեռագրական նամակներու պատճառաւ:

«Եստու 18ին երկուշաբթի օրը փոխանակութեանց զինը բարձրացաւ՝ Կիւրակի օրը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն ոմանց Լոտարայէն ստացած հեռագրական նամակներու պատճառաւ:

«Եստու 18ին երկուշաբթի օրը փոխանակութեանց զինը բարձրացաւ՝ Կիւրակի օրը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն ոմանց Լոտարայէն ստացած հեռագրական նամակներու պատճառաւ:

«Եստու 18ին երկուշաբթի օրը փոխանակութեանց զինը բարձրացաւ՝ Կիւրակի օրը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն ոմանց Լոտարայէն ստացած հեռագրական նամակներու պատճառաւ:

«Եստու 18ին երկուշաբթի օրը փոխանակութեանց զինը բարձրացաւ՝ Կիւրակի օրը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն ոմանց Լոտարայէն ստացած հեռագրական նամակներու պատճառաւ:

«Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

«Երբ որ Երբունի կարեկից ըլլայ մեղի, պատառ: «Երբունի կ'ըսէ՝ իմանալութիւն է դեմ գնելը ու անձնատուր ըլ: «Երբ իմանալութիւն. այն է ահա՝ Երբունի հաշ: «տուութեան պայմանը որ չուգիւր ձեռ իրաւար:»

